

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Vergadering van 23 juni 2026

Bedrijfsvoering - Organisatieadvies

11 2026_B&W_00451 Informatienota Meicirculaire 2026 gemeentefonds - informeren

Samenstelling:

Aanwezig:

Erik de Groot, burgemeester en voorzitter; Melvin Smit, wethouder; Steven Bunt; Tilko Gernaat; Miriam Slomp-Dekkers, wethouder; Josée Woertman, gemeentesecretaris; Jelmer Trox, directiesecretaris

Samenvatting

Onze gemeente is voor haar inkomsten voor het grootste deel afhankelijk van de Rijksoverheid. Het Rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente via het gemeentefonds beschikbaar krijgt. Eén van deze momenten is door het publiceren van de Meicirculaire. Via deze Informatienota informeren wij u over de uitkomsten en de effecten hiervan op onze begroting. De financiële gevolgen verwerken wij vervolgens in de Najaarsnota 2026 voor het lopende begrotingsjaar en in de Programmabegroting 2027-2030 voor de jaren vanaf 2027.

Tabel 1 Ontwikkeling saldo van de begroting (bedragen x € 1.000)

	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>	<u>2029</u>	<u>2030</u>
Saldo begroting PPN 2026 - 2030 (blz. 33)	+ 2.686	+ 2.650	+ 673	+ 2.321	+ 2.264
Effect A.U. op het saldo van de begroting	- 288	+ 999	+ 925	+ 1.075	+ 3.041
*Nieuw saldo	+ 2.398	+ 3.649	+ 1.598	+ 3.396	+ 5.305

+ = voordeel

Informatienota

Inleiding

Het Rijk brengt onze gemeente op de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds via circulaire. Via deze Informatienota informeren wij u wat voor financiële gevolgen de Meicirculaire 2026 heeft op onze begrotingssaldi zoals weergegeven in de PPN 2026-2030. De Meicirculaire laat een toename van de Algemene uitkering (A.U.) uit het gemeentefonds zien voor de jaren 2027 e.v., terwijl we voor 2026 een afname verwachten. Deze mutaties worden o.a. veroorzaakt door de aanpassingen van de maatstaven met gewichten, de indexering van het gemeentefonds en de keuzes van het kabinet.

De hoogte en de mutaties van de Algemene uitkering worden voor een (groot) deel beïnvloed door in totaal 49 verschillende maatstaven. Een voorbeeld van een maatstaf is het aantal inwoners van een gemeente. Bij de inschatting van de hoogte van de Algemene uitkering hebben we rekening gehouden met de verwachte mutaties in deze maatstaven voor 2026 e.v. Aan elke maatstaf is ook een bedrag gekoppeld (gewicht). Zo bedraagt het gewicht van 1 inwoner in 2026 € 375. Deze gewichten zijn voor iedere gemeente gelijk.

Omdat we de afgelopen jaren grote afwijkingen kenden tussen de begrote en werkelijke uitkering hebben wij u bij de behandeling van de Programmabegroting 2026-2029 laten weten dat we hier een interne en externe analyse naar hebben laten uitvoeren. Daaruit bleek dat we meestal wat voorzichtig waren in de raming van de ontwikkeling van de maatstaven ten opzichte van de inschatting van het Rijk. We hebben bij de verwerking van de Meicirculaire 2026 kunnen vaststellen dat onze bijgestelde aannames voor 2026 e.v. beter aansluiten op de werkelijke en voor de toekomst verwachte ontwikkeling.

De totale omvang van het gemeentefonds wijzigt ook jaarlijks. Deze jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. Het accres wordt beïnvloed door een prijsdeel en een volumedeel. Met het prijsdeel bedoelen we de indexatie voor de inflatie. Dit prijsdeel is een bepaald kengetal: het bruto binnenlandsproduct. Ook is er sprake van een volumedeel. Dat heeft te maken met de toename van het aantal gemeentelijke taken door groei van de gemeente. Om deze impact te stabiliseren wordt voor het volumedeel gerekend met een historisch gemiddelde.

Naast bovenstaande factoren wordt de hoogte van de Algemene uitkering ook bepaald door extra budgetten die het Rijk verdeelt. Een voorbeeld van deze budgetten zijn de zogenaamde decentralisatie-uitkeringen. Dit zijn gelden die zijn verstrekt met een bepaalde wens van het kabinet, maar waar gemeenten wel vrij zijn in de keuze om deze daar wel of niet aan te besteden. Binnen onze gemeente hanteren we als uitgangspunt dat deze budgetten in beginsel niet op voorhand worden gereserveerd. Uiteraard kunnen wij u wel separate voorstellen doen om deze middelen daar voor in te zetten. Voor 2026 gaat het bijvoorbeeld om eenmalige budgetten voor alleenverdienersproblematiek en aanvullende ondersteuning lokale energiehulp.

Kernboodschap

In onderstaande tabel kunt u zien wat de verwachte impact van de Meicirculaire 2026 op de begrotingssaldi zoals opgenomen in de PPN 2026-2030 is.

Tabel 2 Ontwikkeling saldo van de begroting (bedragen x € 1.000)

	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>	<u>2029</u>	<u>2030</u>
Saldo begroting PPN 2026-2030 (blz. 33)	+ 2.686	+ 2.650	+ 673	+ 2.321	+ 2.264
Effect A.U. op het saldo van de begroting	- 288	+ 999	+ 925	+ 1.075	+ 3.041*
*Nieuw saldo	+ 2.398	+ 3.649	+ 1.598	+ 3.396	+ 5.305

+ = voordeel

* In eerdere ramingen hielden we rekening met de actualisatie van de maatstaven tot en met 2029. Voor 2030 zijn nu voor het eerst de maatstaven geactualiseerd ten opzichte van 2029. Hierdoor is er verhoudingsgewijs een grotere impact op de netto toename van de Algemene uitkering.

Consequenties voor de gemeente

Het extra budget dat we ontvangen via de Algemene uitkering wordt grotendeels toegevoegd aan het begrotingssaldo. Maar er zijn ook een paar budgetten waarvoor wij u voorstellen om een stelpost in de begroting op te nemen. Hieronder kunt u lezen om welke bedragen met bijbehorende taak het gaat.

Tabel 3 Mutaties A.U. (bedragen x € 1.000)

Nummer	Doel	2026	2027	2028	2029	2030
	Bruto mutatie A.U. Meicirculaire 2026	- 39	+ 6.217	+ 4.167	+ 1.438	+ 3.482
1	Correctie stelpost loonprijs PPN *)	- 437	- 3.220	- 3.105	- 3.005	- 3.005
2	Correctie stelpost BCF PPN *)	+ 343	+ 343	+ 343	+ 343	+ 343
3	Participatie (Wsw)	- 505	- 484	- 480	- 401	- 479
4	Uitstel abonnementstarief Wmo		- 268			
5	Stelpost CDOKE		- 1.589			
6	Stelpost Afschaffing Huishoudelijke hulp Wmo				+ 2.700	+ 2.700
7	Correctie Omgevingswet	+ 350				
Correctie begrotingssaldo		- 288	+ 999	+ 925	+ 1.075	+ 3.041

*) Deze bedragen zijn al op basis van een eerste inschatting verwerkt in de PPN 2026-2030.

Toelichting taken en stelposten:

1. Correctie stelpost loon-/prijsontwikkeling PPN

In de Perspectiefnota 2026 - 2030 hebben wij al rekening gehouden met een stijging van de hoogte van de Algemene uitkering in de Meicirculaire vanwege de loon-/prijsontwikkeling. Vandaar dat wij de bruto mutatie hiermee neutraliseren.

2. Onderschrijding BTW compensatiefonds

Elk jaar wordt er een bedrag uit het gemeentefonds genomen. Dit bedrag wordt gestort in het BTW compensatiefonds (BCF). De btw kunnen de gemeenten voor een deel van hun inkopen aan goederen en diensten declareren bij het BCF. Als er geld overblijft in het BCF is er sprake van een onderschrijding. Deze onderschrijding krijgen gemeenten terug via de Algemene uitkering. De voorlopige afrekening vindt plaats bij de Septembercirculaire van het huidige begrotingsjaar. De definitieve afrekening vindt plaats in de Meicirculaire (over het afgelopen begrotingsjaar).

Volgens de definitieve afrekening in de Meicirculaire 2026 blijkt dat wij voor 2025 een te hoog bedrag terug hebben gekregen uit het BCF. Dit bedrag wordt verwerkt als korting voor 2026. In de Perspectiefnota 2026-2030 hadden wij hier al rekening mee gehouden. De uitkomst in de meicirculaire geldt ook als basis voor de raming in de jaren 2027 e.v. Vandaar dat deze correctie structureel is.

3. Loon- en prijsbijstelling 2026 Participatie

Het participatiebudget wijzigt als gevolg van toekenning van de loon- en prijsbijstelling. De NoordWestGroep voert de Wsw-taak voor ons uit. Het ontvangen bedrag betalen wij aan hen door. Voor 2026 betekent dit een bedrag van € 505.000.

4. Uitstel abonnementstarief Wmo

In de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk is besloten dat het abonnementstarief in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 wordt afgeschaft en dat in plaats daarvan vanaf 2026 de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo opnieuw wordt ingevoerd. De inwerkingtreding van wordt opnieuw uitgesteld. De verwachting nu is dat dit 1 januari 2028 wordt. Dat betekent dat de besparing op de Wmo ook een jaar is uitgesteld. Hier staat tegenover dat de eigen bijdrage die opgenomen is in onze begroting ook moet worden verlaagd (eenmalig € 268.000 voor 2027).

5. Capaciteit decentrale overheden klimaat en energiebeleid

De middelen voor het klimaat en energiebeleid zijn beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op dit gebied. In het raadsvoorstel Septembercirculaire 2025 (2025_RAAD_00051) hebben we u geïnformeerd over de overheveling van deze gelden van een Specifieke uitkering naar de Algemene uitkering voor in ieder geval 2026. Naar verwachting komen deze middelen ook in de komende jaren beschikbaar, maar in op welke wijze wij deze gelden uitgekeerd gaan krijgen is nog onduidelijk. Nu blijkt dat wij voor 2027 net zoals in 2026 de gelden via een decentralisatie uitkering gaan ontvangen. Wij stellen voor deze gelden opnieuw op een stelpost te zetten en deze aan te wenden als dekking voor het bestaande beleid. Op deze manier kunnen wij bepalen wat dit betekent voor het programma Duurzaamheid, energie en klimaat. Middelen die niet benodigd zijn, vallen vrij ten gunste van het begrotingssaldo. Voor 2027 ontvangen wij een bedrag van € 1.589.000.

6. Afschaffing huishoudelijke hulp Wmo

Het kabinet heeft het voornemen om de huishoudelijke hulp als algemene voorziening in de Wmo grotendeels te schrappen. Dit betekent dat mensen voor deze voorziening volledig zelf moeten gaan betalen i.p.v. de gemeente. Daarom wordt er vanaf 2029 structureel € 1,4 miljard uit het gemeentefonds genomen. Voor onze gemeente betekent dit een korting van € 3,8 miljoen voor 2029 en € 3,9 miljoen voor 2030. Tegelijkertijd krijgen wij geld van het Rijk zodat wij voor schrijnende situaties toch deze voorziening kunnen verstrekken (vangnet). Voor 2029 is dit € 1,1 miljoen en voor 2030 is dit € 1,2 miljoen. De netto korting komt daarmee uit op € 2,7 miljoen voor 2029 en 2030 en is al verwerkt in de bruto mutatie van de Algemene uitkering.

De VNG heeft gemeenten geadviseerd deze korting op het gemeentefonds budgettair neutraal te verwerken via een stelpost. Er wordt immers verwacht dat gemeenten minder kosten hebben. De toezichthouder heeft met de verwerking van deze stelpost ingestemd. Als er meer zekerheid is vanuit het Rijk over de afschaffing van de huishoudelijke hulp binnen de Wmo kunnen we de exacte invulling van de stelpost beter inschatten. (Genoemde bedragen zijn op basis van het prijspeil 2026.)

7. Correctie Omgevingswet

Voor de (vertraagde) invoering van de Omgevingswet hadden wij nog extra middelen vanuit het Rijk verwacht (2026 € 350.000). Wij hadden voor deze bijdrage ook uitgaven begroot. Het Rijk heeft voor het laatst in 2025 extra compensatie verstrekt. Zowel de geraamde inkomsten als uitgaven komen in 2026 daarmee te vervallen.

Uitkomst

De Meicirculaire 2026 geeft als uitkomst voor de jaren 2027 e.v. een positieve impact op het begrotingssaldo. De financiële gevolgen van de Meicirculaire 2026 worden verwerkt in de Najaarsnota 2026 en in de Programmabegroting 2027-2030.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

Deze Informatienota wordt per omgaande gedeeld met de raad waardoor deze betrokken kan worden bij de behandeling van de PPN 2026-2030 op 30 juni 2026.

Besluit

In te stemmen met de Informatienota Meicirculaire 2026 gemeentefonds.